

Finans Norges innspill til Stortingets familie- og kulturkomité's behandling av statsbudsjettet for 2025.

Manglende oppfølging av utvidelse av gjeldsregistrene

Finans Norge er skuffet over at Barne- og familiedepartementet i forbindelse med årets statsbudsjett fremdeles ikke har fulgt opp Stortingets anmodningsvedtak om utvidelse av gjeldsregistrene.

Stortinget vedtok i 2022 å anmode Barne- og familiedepartementet (BFD) om å utvide gjeldsregistrene til å omfatte alle typer gjeld, ikke bare usikret kreditt som i dag, og samtidig gjøre en grundig utredning opp mot personvern hensyn. For to år siden sendte BFD et forslag til endring på høring.

Gjeldsregistrene er viktig i seg selv, for jo bedre informasjon banken har om lånesøkers gjeldssituasjon, jo lettere er det å gjøre gode kredittvurderinger. Dette er særlig viktig i den økonomiske situasjonen vi har nå. Samtidig er et godt gjeldsregister også nærmest en forutsetning for at kreditttakeren kan oppfylle de strenge kravene om kredittvurdering i finansavtaleloven og utlånsforskriften.

BFD anfører to årsaker til at det ikke har skjedd endringer i gjeldsregistrene. Departementet mener for det første at det er liten grunn til å tro at det er på grunn av at pantelikret gjeld ikke er med i gjeldsregistrene at folk får mer lån enn de kan håndtere. Det er uklart hvor departementet tar disse antakelsene fra. Våre medlemmer, som er avhengige av oppdatert, sikker informasjon om en lånesøkers økonomi for å gjøre en god og riktig kredittvurdering, har pekt på behovet for å inkludere denne informasjonen. Det andre argumentet fra BFD er at forbrukers eget behov for å få en oppdatert oversikt over egen økonomi ikke er omfattet av formålet til loven. Dette er vanskelig å forstå, all den tid gjeldsinformasjonsloven er en forbrukerbeskyttelseslov.

Finans Norge er bare en av flere aktører som lenge har etterspurt endringer både i gjeldsinformasjonsloven og i forskriftene, slik at gjeldsregistrene kan gi et bedre bilde av forbrukerens faktiske økonomiske situasjon. Som et minimum bør forskriftene utvides til også å omfatte pantelikret gjeld. Det er vanskelig å forstå at denne utvidelsen, som svært mange aktører (herunder Forbrukerrådet, Finanstilsynet og Finans Norge) har stilt seg bak, ikke har latt seg realisere gjennom det året som har gått.

Finans Norge mener Stortinget bør anmode om at endringene i gjeldsinformasjonsloven med forskrifter påskyndes.

Vern mot svindel

Det er positivt at BFD skriver i budsjettproposisjonen at forbrukerne, herunder barn og unge, skal vernes mot svindel, og at dette skal derfor få større oppmerksomhet i året som kommer. Vi etterlyser imidlertid en konkretisering av hvordan dette skal gjøres.

Finans Norge, bankene og andre aktører i finansnæringen har gjennomført to store antisvindelprosjekter de siste fem årene, og går nå i gang med nye tiltak mot nye svindelformer. Dette

gjør vi sammen med politiet, e-kombransjen, offentlige myndigheter gjennom DSOP-samarbeidet (Skatt, NAV og Brønnøysundregistrene blant annet) og våre nordiske søsterorganisasjoner.

Ungdom og unge voksne er særlig utsatt for svindel i forbindelse med netthandel som genereres via sosiale medier. Forbrukertilsynet og Forbrukerrådet har begge tidligere hatt god suksess med å adressere sosiale mediers ansvar for ulovlige annonser og praksis på tvers av landegrensar. Dette kunne være et helt konkret område hvor tilsynet og rådet kunne bidra i samarbeidet mot svindel.

Det antas at så mange som syv av ti nettbutikker som markedsføres er falske, og satt opp med det formål å svindle forbrukere. I dag baserer plattformene sin informasjon om dette på rapporter fra forbrukere og andre som tipser om falske sider, og det er uklare kriterier for når og eventuelt om de fjerner de rapporterte sidene. Dette står i stor kontrast til hvilket ansvar andre medier har og tar. Mer forhåndskontroll fra de sosiale mediernes side med hensyn til ektheten av det som publiseres ville vært naturlig og ønskelig å få til. Antakelig følger de sosiale mediernes ansvar for innholdet som publiseres der av markedsføringsloven som Forbrukertilsynet håndhever. utfordringen er håndhevingen i praksis.

Finans Norge mener Stortinget bør anmode departementet om å inkludere tilsyn med og etterlevelse av dette ansvaret i tildelingsbrevene til Forbrukertilsynet og Forbrukerrådet, og gjerne også europeisk samarbeid rundt både rettsavklaring og håndheving.

Rapporteringskrav til Finansportalen

Finans Norge er enig i Barne- og familiedepartementets konklusjon i oppfølgingen av to anmodningsvedtak knyttet til rapporteringskrav til Finansportalen.

Som del av budsjettforliket i fjor, fattet Stortinget vedtak om å stille krav til bankene om å rapportere gjennomsnittlige renter på boliglån og hvilke geografiske områder bankene tilbyr lån i. I tillegg skulle regjeringen vurdere om områdescorene som bankene bruker i sine kredittvurderinger kan offentliggjøres. Vår vurdering var at den foreslåtte rapporteringen ville påføre bankene større rapporteringskostnader med uklar nytte for samfunnet. Vi støtter derfor Barne- og familiedepartementets konklusjon i deres budsjettproposisjon der de fraråder rapportering av gjennomsnittrenter og områdescore, med den begrunnelse at gjennomsnittrenter kan gi et misvisende bilde på prisnivået, særlig i perioder med endringer i styringsrenten, og flere prisopplysninger kan i seg selv virke misvisende og svekke nytteverdien til portalen. Videre viser departementet til at områdescoren er lik for alle bankene samt at områdescore bare er ett av flere individuelle kriterier som bankene benytter når de vurderer å innvilge lån.